

Висновки. Ситуація в сучасному театрі є бурхливою та динамічною. Результати контент-аналізу, проведеного з метою усвідомлення та осмислення сучасних тенденцій розвитку театрального мистецтва, свідчать про:

- перетворення сучасного театру із закритого клубу на відкритий театральний простір;
- альтернативний розвиток проектного типу театральних вистав, які успішно конкурують з академічними театрами;
- саме театр набуває зараз інструментів і важелів для встановлення діалогу в суспільстві, особливо тоді, коли важливо почути людей, які бачать наше життя іншими очима. У цьому сенсі нові форми сучасного театру виконують діалогічну та інтегруючу функцію для людей з різними соціальними установками;
- залучення до театрального мистецтва широкої палітри самодіяльних митців, які раніше з театром не були пов'язані ні ментально, ні соціально;
- твердження нових форм «театральної дійсності»;
- вираженість соціально орієнтованого «театрального інструментарію» як інноваційних форм і нетривіальних змістів театральної творчості;
- створення прецедентів, коли театральну постановку роблять непрофесіонали;
- подальша інтеграція театру в соціальний простір шляхом значної за виміром соціалізації театрального життя.

В. Тополевський

СКЛАДОВІ ТЕАТРАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ У ФОРМУВАННІ СЦЕНІЧНОЇ МОВИ

V. Topolevskyi

COMPONENTS OF THEATRE PEDAGOGY IN THE FORMATION OF STAGE LANGUAGE

Роботу здобувачів як єдиний процес умовно можна поділити на дві складові — фізичну й духовну. Фізична складова — це той матеріальний світ, з яким так чи інакше контактує здобувач (ручка, книга, комп'ютер, грим, костюм та ін.). Духовна складова — це психічна діяльність, де різною мірою задіяні всі підсистеми психіки, зокрема воля, котра через емоційний розум подає відповідні сигнали-імпульси. Таке розуміння творчого процесу наближає нас до пояснення природи людських здібностей, які вкладаються в ієрархічну схему якісних характеристик: посередність — здібність — талановитість — геніальність.

Деякі викладачі вважають, що всі здобувачі різняться між собою саме здібностями і пропонують таку градацію: залежні (чий потреби не виходять за межі власного тіла і залежать від цих потреб), пристосованці (котрі пристосовуються до соціальних умов, керуючись у діяльності мотивом вигоди (слава — гроші)), особистості (здобувачі, котрі живуть інтересами суспільства і керуються ними), генії (здобувачі, які керуються ідеалами добра та краси, мають надзвичайні творчі здібності). Можна погоджуватися або не погоджуватися з цим, але, попри цілком зрозумілу умовність такої градації, вона має чіткіше зрозуміти т. зв. секрети акторської майстерності, принаймні, визначає її психічні складники.

Серед таких складників чільне місце відводиться інтелекту. Сказати, що це розум, було б неповною істиною. Розрізняються два види розуму: розум практичний (Манас) і розум синтезуючий (Будхі). Практичний розум забезпечує процес відчуття, сприйняття і розуміння, тобто осмислює на емоційному рівні

навколишній світ, зафіксований чуттєвими органами (очима, вухами, нюхом, дотиком тощо), ідеї та образи, що виникають у процесі пізнання. Основною синтезуючого розуму є мислення: він аналізує конкретні знання, перетворює їх у поняття, здійснює їх синтез та узагальнення. В мисленні, крім логіки, є елементи, які сукупно виявляють справжній талант, а якість мислення безпосередньо впливає на рівень професійної майстерності. Тобто практичний розум є акумулятором конкретних речей, а синтезуючий — органом абстрактного мислення. У єдності ці два види розуму і становлять інтелект — властивість людини мислити. Зокрема, рівень інтелекту визначає і рівень професійної майстерності педагога.

Найзагадковішим феноменом творчості педагога є натхнення — особливий психологічний стан творчої людини, для якого характерні духовне піднесення, радісний настрій, коли все вдається надзвичайно легко, працюється невимушено, без видимих зусиль.

Кожний талановитий «майстер» — викладач, по суті, — неповторний, здатний вести за собою здобувачів, передавати їм багатство творчого досвіду, культури, почуттів. На нашу думку, таке насіння починає проростати в Харківській державній академії культури. Здобувачі, навчаючись, сподіваються стати справжніми педагогами. Зауважимо: педагогічного мистецтва можливо повною мірою навчитися, але неможливо навчити стати викладачем-«майстром», якщо він не опанує трьох відмінностей: уміння поважати і любити людину більш себе, набувати життєвого досвіду, передавати досвід і здобувати знання.

Почуття майже не підпорядковуються нашій волі не тільки на сцені, а й у житті. Вони виникають мимоволі, а інколи й на усупереч нашій волі. Неможливо людину примусити кохати, ненавидіти, жаліти, гніватися, але виконати певну розмову і вольову дію може будь-коли кожна людина, якщо вона заздалегідь засвоїла мотиви і мету цієї дії. Педагогічна майстерність ґрунтується на цих принципах. Отже, педагог (актор) є інструментом педагогічного (акторського) мистецтва. Необхідно, щоб педагог (актор) володів своїм тілом. Закріпачена людина не може результативно діяти. Педагог має все бачити, чути, стежити за дисципліною і реакцією здобувачів, логікою думки, формулювати висновки тощо, що неможливо без концентрації внутрішньої та зовнішньої уваги.

СЕКЦІЯ:

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АУДІОВІЗУАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ТА МИСТЕЦТВА

І. Печеранський

НОМО INFORMATICUS ТА ПОЯВА ТЕЛЕГЛЯДАЧА-ТВОРЦЯ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ

І. Pecheranskyi

HOMO INFORMATICUS AND THE EMERGENCE OF THE TV VIEWER-CREATOR IN THE DIGITAL AGE

Перш ніж розкрити генезу та особливості телеглядача-творця в епоху нових медіа, слід зрозуміти його ключові детермінанти — антропологічний базис та технологічні передумови, пов'язані із «цифровою революцією» в телеіндустрії.

Антропологічний базис цього нового типу медіа користувача — Homo informaticus як антропологічний вид, що сформувався під впливом розвитку комп'ютерних технологій та інтенсифікації глобальних, планетарних та транснаціональних